

Sygn. I C 197/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	del. SSR Hanna Kaflak-Januszko
Protokolant:	sekretarz sądowy Karina Hofman

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2019 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa **W. F., J. O.**

przeciwko **Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W.**

o zadośćuczynienie i odszkodowanie

I. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda W. F. 39.000,00zł (trzydzieści dziewięć tysięcy złotych 00/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 20.06.2017 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. znosi między stronami koszty zastępstwa procesowego;

IV. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki J. O. 42.682,60 zł (czterdzieści dwa tysiące sześćset osiemdziesiąt dwa złote 60/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 20.06.2017 r. do dnia zapłaty;

V. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

VI. zasądza od pozwanego na rzecz powódki J. O. 2.159,00 zł (dwa tysiące sto pięćdziesiąt dziewięć złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

VII. nakazuje ściągnąć od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Słupsku 4.311,44 zł (cztery tysiące trzysta jedna złote 44/100) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Na oryginale właściwy podpis

Sygn. akt I C 197/17

UZASADNIENIE

Powodowie **W. F.** i **J. O.** pozwem wniesionym 22.06.2017r. domagali dopłaty świadczeń za śmierć syna M. F., gdyż zginął w wypadku drogowym 8.06.2014 r., za który odpowiedzialność ponosi pozwany jako ubezpieczyciel sprawcy szkody -

W. F. :

- 74 000,00 zł zadośćuczynienia,
- 10 000,00 zł odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej,

J. O. (k. 230-23):

- 80.137,70 zł zadośćuczynienia,
- 10 000,00 zł odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej,
- 3.682,62 zwrotu kosztów pogrzebu.

Pozwany **Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna w W.** wniósł o oddalenie powództwa, twierdząc, iż wypłacona kwota była adekwatna. Zauważył przy tym, że zmarły miał własne życie i był finansowo niezależny od rodziców. Stwierdził, że powodowie nie wykazali pogorszenia sytuacji życiowej. Podniósł zarzut przyczynienia się w 80 %, gdyż poszkodowany poruszał się z prędkością ok. 2-krotnie większą niż dozwolona.

Sąd ustalił, co następuje:

8.06.2014 r. M. F. – syn powodów poniósł śmierć w wypadku drogowym, spowodowanym przez sprawcę, za którego odpowiedzialność ponosi pozwany.

Sprawca został skazany na nieumyślne naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym, gdyż wykonując samochodem manewr skrętu w lewo, nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu, kierującemu motocyklem M. F., który uderzył w tył tego samochodu. M. F. zmarł wskutek odniesionych obrażeń. Sąd ustalił, że sprawca nie zachował szczególnej ostrożności, gdyż pomimo możliwości obserwacji nadjeżdżającego z naprzeciwka motocykla, którym M. F. poruszał się z nadmierną prędkością (nie niższą niż 104 km/h w zabudowie miejskiej), wykonał manewr z opóźnieniem.

fakty przyznane (wyrok k. 18-20)

Pismem z 3.02.2017r. r. pozwany - po wezwaniu z 5.01.2017 - uznał za zasadne po 30.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia, czyli wypłacił – po 6.000,00 zł, po pomniejszeniu o 80 % za przyczynienie się. Dlatego też powódka tytułem zwrotu kosztów pogrzebu uzyskała 2.455,08 zł z żądanych 12.275,40 zł.

fakty przyznane (korespondencja k. 21-34, faktura – k. 59)

M. F. przyczynił się do wypadku. Gdyby jechał z dozwoloną prędkością, mógł uniknąć wypadku. Sprawcą był skazany za naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym kierowca samochodu, który wjechał przy manewrze skrętu w lewo na przeciwległy tor ruchu, a w tej sytuacji przyczynienie się poszkodowanego można szacować w granicach przy 50 %.

dowód: opinia biegłego Ł. K. – k. 303-336, 390-391

Poszkodowany po rozwodzie rodziców wpięrw mieszkał u ojca, a potem przeniósł się do matki. Święta spędzał u każdego z rodziców. Dorosła siostra przebywa poza stałym miejscem zamieszkania.

W chwili śmierci poszkodowany mieszkał u powódki. Miał samodzielny pokój, ale spotykali się, by wspólnie spędzać czas. Dlatego matka tym bardziej mocno odczuła jego odejście. Nie pogodziła się z tym. Jej stan wymagał leczenia farmakologicznego, co rzutowało na brak chęci do codziennej aktywności. Dzięki wsparciu w miejscu zatrudnienia, kontynuowała pracę.

Poszkodowany pracował u ojca, dopóki nie zatrudnił się w wojsku. Nadal jednak pomagał ojcu oraz razem spędzali wolny czas jako członkowie historycznej grupy rekonstrukcyjnej. Jego odejście zdemotywoowało ojca do podejmowania nowych przedsięwzięć związanych z pracą i przestał rozwijać działalność, którą zarabkował, a nawet zdecydował się ją zawiesić. Pogłębiło to poczucie życiowej straty.

dowód: zeznania świadków B. T. k. 256v-257, T. F. – k. 257, T. K. – k. 258, P. S. – j, 258 v-259, A. S. – k. 259-260, P. G. – k. 260, Ł. M. – k. 260v-261, P. M. –k. 279-280, zeznania stron –k. 283-285, opinie E. M. i K. K. – k. 348-353, zaświadczenie ze szpitala- k. 51, dokumentacja medyczna powódki – k. 52-59 zeznania powodów – k. 196-199, zaświadczenie o działalności gospodarczej powoda od 7.06.2004 r. do 02.10.2014 r. - k. 35

Sąd zważył, co następuje:

Powództwa podlegały częściowemu uwzględnieniu.

Co do zasady, to nie budziło wątpliwości, że pozwany jako ubezpieczyciel jest zobowiązany do zapłaty na rzecz powodów w związku ze spowodowaniem szkody w kolizji drogowej przez ubezpieczonego od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, za którego odpowiada ostatecznie pozwany (art. 436 kc w zw. z art. 822 kc i art. 19 ust. 1, 34 ust. 1 cyt. ustawy z 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych ... Dz. U. Nr 124, p. (...) ze zm.).

Zgodnie z art. 13 ust. 2, 36 w/w ustawy ubezpieczeniowej odszkodowanie wypłaca się w granicach odpowiedzialności cywilnej podmiotu objętego ubezpieczeniem (art. 361 kc, art. art. 446 § 1, 3, 4 kc, które zakreślają tu rozmiar świadczenia).

Generalnie dowody na podstawie których ustalono stan faktyczny - służący weryfikacji podstawy powództwa i zarzutu przyczyniania się – nie budziły zastrzeżeń.

Prawomocnym wyrokiem karnym zostało potwierdzone, że wypadek spowodował sprawca, co do którego wydano wyrok karny mimo, że zagadnienie nadmiernej prędkości poszkodowanego również było rozważane. Tak w sprawie karnej, jak i opinii sporządzonej w sprawie zauważone zostało, że obaj uczestnicy wypadku naruszyli zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym. To wykonanie manewru skrętu w lewo przez sprawcę przez pas poszkodowanego, wywołało kolizję. Dlatego nie można zarzucić, że wywołał ją poszkodowany. Gdyby nie jego nadmierna prędkość, można było jednak wypadku uniknąć.

Niezależnie od przyjęcia koncepcji, czy art. 362 kc przewiduje, iż zachowanie jest jedną z przyczyn powstania szkody czy poszkodowany tylko przyczynił się do zwiększenia jej zakresu, Sąd podziela linię orzeczniczą, że wina lub oczywista nieprawidłowość po stronie poszkodowanego podlegają uwzględnieniu przy ocenie, czy i w jakim stopniu przyczynienie się uzasadnia obniżenie odszkodowania (wyrok SN z 5.11.2008 r., (...), Legalis nr (...)). Dlatego uznał, że przy opisanym obopólnym wpływie uczestników wypadku na jego powstanie (zbyt mało dynamiczny manewr bez zachowania odpowiedniego bezpieczeństwa oraz nadmierna prędkość, która uniemożliwiała podjęcie reakcji zapobiegającej) – należy szacować przyczynienie się poszkodowanego w 50 %. Materiał dowodowy nie umożliwił na dokładniejsze ustalenia, by wobec wskazanego przebiegu zdarzenia, inaczej ocenić zakres przyczyniania się.

Co do wysokości świadczenia, to analiza orzecznictwa, wskazuje, że kwota 160.000,00 zł szacowana przez powodów jest nadmierna i adekwatna jest – 90.000,00 zł. Zasądzane kwoty bywają dość zróżnicowane, ale można było zauważyć, że oscylują w granicach 100.000,00 zł przy relacji rodzic-dziecko, ale wciąż więcej w kierunku poniżej tej kwoty. Sąd miał na uwadze, że zginęło dziecko. Był to dorosły mężczyzna, zaczynający własne życie, a z przyczyn finansowych korzystający z zamieszkiwania u rodziców. Pozostawał z nimi w stałej więzi, gdyż po ich rozwodzie - dla

matki był główną osobą bliską, jak i nadal był blisko z ojcem, który także na nim opierał swoje relacje rodzinne. Był stale obecny w ich codziennym życiu Córka stron nie zamieszkuje na stałe w pobliżu. Dlatego odczuli dotkliwie jego odejście. Dodać można, że w sprawie (...) Sąd ustalił, że kwota 100.000,00 zł zadośćuczynienia nie jest wygórowana, ale w niej sytuacja była nieznacznie inna, gdyż poszkodowany nie tylko współzamieszkiwał z rodziną, ale nadal współdzielił z nimi codzienne życie.

Dlatego po odjęciu od 45.000,00 zł (50 % z 90.000,00 zł) już wypłaconych kwot, zasądzone zostało zadośćuczynienie jak w sentencji wyroku. W przypadku powódki należy nadmienić, że opis obliczenia tego świadczenia nie budził wątpliwości (iż 160.000,00 zł ma być pomniejszone w związku z zapłatą i zarzutem przyczynienia się), ale trudno było wyjaśnić, dlaczego powódka inaczej podaje wynik obliczenia tego samego świadczenia inaczej niż powód. Początkowo powódka błędnie rozrachowała wypłatę, gdyż pozwany wskazał, jaką część stanowią świadczenie na koszty pogrzebu, ale potem kwota pozostała z tego tytułu nie budziła sporu (poza tym dotyczącym zakresu przyczynienia się).

Pozwany już w toku postępowania likwidacyjnego miał możliwość jako profesjonalista ocenić zasadność zgłoszonych roszczeń. Dlatego żądanie odsetek od dnia wniesienia pozwu zostało uwzględnione w całości na podstawie art. 481 w zw. z art. 14 ust. 2 cyt. ustawy.

Zwrot kosztów związanych z pogrzebem (pomnik) nie był sporny, a zasądzona kwota była wynikiem ustalenia innego stopnia przyczynienia niż przy wypłacie świadczenia z tego tytułu przed wniesieniem pozwu.

Sąd oddalił powództwa o odszkodowanie z tytułu znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej, gdyż nie stwierdził, by taka nastąpiła w związku ze śmiercią syna. Powodowie, jak i zmarły prowadzili samodzielne życie. Przed zamieszkaniem z synem powódka we własnym zakresie ponosiła koszty utrzymania, a jego późniejszy wkład wynikał ze starań współlokatora, który z racji tego ma obowiązki. Powód zatrudniał syna, ale syn podjął własną aktywność zawodową. Dlatego nie przekonuje, w tym wobec braku dostatecznych dowodów, że brak syna był czynnikiem sprawczym i to głównym - zmiany sytuacji majątkowej zgodnie z przesłankami z art. 446 § 3 kc i jej zakresu.¹²³

O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 100 kpc, gdyż powództwa były słuszne co do zasady, zostały uwzględnione w przybliżeniu połowicznie, więc koszty biegłych powstały, bo pozwany negocjował dalszą wypłatę i dlatego tymi kosztami nie obciążono powodów. Natomiast koszty zastępstw prawnych zostały zniesione i rozliczono opłaty obciążając nimi pozwanego po 5 % od zasądzonych kwot. Zwrot zasądzono powódce, gdyż uiściła opłatę od pozwu. A od pozwu pozwanego 1.739,00 zł - nakazano ściąganie na Skarb Państwa, tak jak i zwrot kosztów za opinie biegłych 2.572,44 zł – na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

1 Zob.: Szkoda spowodowana zmianą pracy na mniej korzystną podyktowana wstrząsem pod wpływem śmierci dziecka nie jest normalną konsekwencją śmierci dziecka i nie podlega kompensacji (tak trafnie SN w wyr. z 4.11.1980 r., (...), Legalis).

2 Teza 39 do art. 446 kc w Komentarzu pod. red. K. O. w L.: W dawniejszym orzecznictwie za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej uznawano także pogorszenie stanu zdrowia członka rodziny w wyniku silnego wstrząsu psychicznego spowodowanego tragiczną śmiercią osoby najbliższej (tak m.in. SN w wyr. z 8.5.1969 r., (...), OSNCP 1970, Nr 7–8, poz. 129), obecnie tego rodzaju krzywda może być podstawą zasądzenia zadośćuczynienia na podstawie art. 446 § 4 kc.

3 Por. podobnie teza 2 i 3 w pkt. IV do art. 446 kc w komentarzu pod red. M. G. w L. o zawężeniu wykładni § 3 po wejściu § 4.